

2 परीक्षा पे चर्चा इत्यस्य नवम-संस्करणत् प्राक् माईगाँव पोर्टल-इत्यत्र एका राष्ट्रव्यापी प्रतियोगिता प्रचलति प्रतिभागिनः ११ जनवरीपर्यन्तं भागं ग्रहीतुं शक्नुवन्ति

3 Himachal Pride - हिमाचलेन प्राप्तः प्रथमः 'जनप्रथमसमायोजनपुरस्कारः'

4 सम्भूय करिष्यामः- आदर्शसंस्कृतकार्यम्- प्रो. वाई. एस. रमेशवर्याः

सुभाषितम्

ऋतुर्व्यतीतः परिवर्तते पुनः, क्षयं प्रयातः पुनरति चन्द्रमा। गतं गतं नैव तु संनिवर्तते, जलं नदीनां च नृणां च यौवनम्। -महासुभाषितसंग्रह

भावार्थः- ऋतुएं व्यतीत होने के बाद अपने नियमित समय पर पुनः वापस आ जाती हैं और चन्द्रमा भी कृष्णपक्ष में क्रमशः क्षय हो कर शुक्ल पक्ष में पुनः प्रकट हो कर वृद्धि प्राप्त कर लेता है। परन्तु एक बार चले जाने के पश्चात् नदियों का जल तथा मनुष्यों का यौवन फिर वापस नहीं लौटता है।

हिमसंस्कृतवार्ताः

हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य एकवर्षस्य सदस्यता

१०० ₹

One year subscription to the daily Sanskrit newspaper is only 100 Rupees To subscribe, text us a message saying hello on the number below.

7876636263

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धीनां कृते, राजनैतिक-सांस्कृतिकविचाराणाञ्च कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे

कसा कोटला जिला कांगड़ा हि.प्र.

पत्रव्यवाहरसङ्केतः-१७७१११

सङ्केतः- प्रबन्धनिदेशिका- शिवानी शर्मा हिमसंस्कृतम्

गतदिवसे राष्ट्रं भारतरत्न बाबासाहेब भीमराव अम्बेडकरस्य सप्ततिः तमस्य महापरिनिर्वाण दिवसमाधृत्य श्रद्धांजलिम् समर्पितवान्।

हिमसंस्कृतवार्ताः - राष्ट्रं भारतरत्न बाबा साहेब भीमराव अम्बेडकरस्य सप्ततिः तमस्य महापरिनिर्वाण दिवसमाधृत्य श्रद्धांजलिम् समर्पयति। अस्मिन् अवसरे राष्ट्रनिर्माणे बाबासाहेबस्य अद्वितीयं योगदानं प्रकाशयितुं देशे बहवः कार्यक्रमाः आयोजिताः। राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मुः, उपराष्ट्रपतिः सी.पी. राधाकृष्णन्, प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी, लोकसभा अध्यक्षः ओमविरला सहैव अन्य गणमान्य जनाः नवदिल्लीस्थे संसदपरिसरे भारतीय-संविधान-निर्मातुः डॉ. भीमराव अम्बेडकरस्य महापरिनिर्वाण दिवसावसरे पुष्पांजलिं समर्पितवन्तः।

भारत-रूस देशयोः त्रिंशदधिकद्विसहस्रतमवर्षं यावत् द्विपक्षीयव्यापारं शत अर्बुदडॉलरमितं कर्तुं संकल्पं विहितवन्तौ

हिमसंस्कृतवार्ताः - भारत-रूस देशयोः त्रिंशदधिकद्विसहस्रतमवर्षं यावत् द्विपक्षीयव्यापारं शत अर्बुदडॉलरमितं कर्तुं संकल्पं विहितवन्तौ। नवदेहल्यां रूसदेशस्य राष्ट्रपतिना व्लादिमिरपुतिनेन सह भारत-रूस-वैश्विक मञ्चम् सम्बोधयता प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना उक्तं यत् द्वयोः नेत्रयोः मध्ये चर्चाः संकेतितम् यत् द्विपक्षीय-व्यापार-लक्ष्याः निर्धारितकालात् पूर्वमेव पूर्णाः भविष्यन्ति। सः अवदत् यत् व्यापाराय सरलाः विश्वसनीयाः च प्रणाल्याः निर्माणं क्रियन्ते। सः अवदत् यत् भारतस्य युरेशिया-आर्थिकसङ्घयोः मध्ये मुक्तव्यापारसंघेः चर्चाः आरम्भाः। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत्

कस्यापि व्यापारः वा कूटनीतिः वा भवेत् उभयोः देशयोः मध्ये परस्परिक विश्वासः अस्ति। सः अवदत् यत् भारत-रूस-सम्बन्धानां बृहत्तमं सामर्थ्यं अस्मिन् विश्वासे एव अस्ति। अयं विश्वासः संयुक्तप्रयत्नान् दिशां गतिं च प्रददाति। प्रधानमन्त्रिणा उल्लेखितम् यत् भारत-रूसदेशः च निर्धारितकालात् पूर्वमेव एतत् लक्ष्यं प्राप्तुं दृढनिश्चयेन अग्रे गच्छतः। श्रीमोदिना उक्तं यत् उभयोः देशयोः नागरिकाणां कृते अतिरिक्तशुल्कस्य अन्य शुल्कस्य च बन्धनं न्यूनं कुर्वन्ति। सः अवदत् यत् एतेषां प्रयत्नानाम् वास्तविक शक्तिः उद्योग-जगति अस्ति। प्रधानमन्त्रिणा सबलं प्रतिपादितम् यत् उद्योगप्रतिनिधिनां ऊर्जा, नवीनता, महत्त्वाकांक्षा च भारत-रूसदेशयोः पारस्परिकसंबन्धान् सुदृढाः कुर्वन्ति। श्रीमोदी उक्तवान् यत् भारत-रूसदेशः च अधुना नवीनतायाः सह-निर्माणस्य च नूतनयात्रायाः आरम्भं कृतवन्तौ। सः अवदत् यत् भारत-वैश्विक समाह्वानस्य स्थायि समाधानं विकसितुं रूसदेशेन सह कार्यं कर्तुं तत्परः वर्तते। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् भारत-विश्वस्य कौशलराज्यरूपेण उद्भवति तथा च भारतस्य युवसु वैश्विक आवश्यकतानां पूर्तये क्षमता अस्ति। श्रीमोदिना उक्तं यत् शिखरसम्मेलने भारत-रूसदेशः च द्वयोः देशयोः नागरिकाणां कृते पर्यटकानां विषये अनेकाः महत्त्वपूर्णाः निर्णयाः कृताः, येन द्वयोः देशयोः पर्यटनं संवर्धयिष्यति अपि च नूतनाः वृत्त्यवसराः सृज्यन्ते

पञ्चकुलायाः दशहरा-क्रीडाङ्गणे एकादशतमस्य भारत-अन्ताराष्ट्रीय-विज्ञान-महोत्सवस्य आरम्भः अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ताः - विज्ञान-प्रविधि मन्त्रालयद्वारा समायोजितः एकादश-तमः भारत-अन्ताराष्ट्रीय-विज्ञान-महोत्सवः आई.आई.एस.एफ इत्यस्य प्रथम-सत्रम् पञ्चकुलायाः दशहरा प्राङ्गणे प्रारम्भम्। विज्ञान-प्रविधि-मन्त्रिणा डॉ जितेन्द्र सिंहें, हरियाणायाः सामाजिक न्याय सशक्तिकरण-मन्त्रिणा श्रीकृष्णाबेदी च भारतीय-अन्ताराष्ट्रीय-विज्ञान-महोत्सवः आईआईएसएफ इति उद्घाटितः। अवसरेऽस्मिन् अन्तरिक्ष यात्री गुप-कैप्टन-शुभांशु शुक्ला छात्रैः, युवा वैज्ञानिकैः सार्धं स्वीय-अनुभवाः प्रकाशिताः। तेन प्रोक्तं यत् भारतेन विज्ञान-क्षेत्रे बहु-प्रगतिः विहिता अस्ति। एतदतिरिच्य इसरो, डीआरडीओ, अन्य प्रमुख वैज्ञानिक संस्थानानां वरिष्ठ वैज्ञानिकाः, शोधकर्तारः च विभिन्नेषु सेत्रेषु, संवाद-कार्यक्रमेषु च भागं गृहीष्यन्ति।

गृहमन्त्री अमितशाहः गान्धीनगरे अर्थ-समित २०२५ इत्यस्य उद्घाटनं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः - गृह-सहकारिता-मन्त्री अमितशाहः प्रोक्तवान् यत् प्रशासनेन दुग्धोत्पादक क्षेत्रे एकं इकोनोमी-मॉडल सर्कुलर-प्रभाविक्त्य आगामिषु पञ्चवर्षेषु पशुपालकानां वृत्तिषु विश्थितिः प्रतिशान्तिं वृद्धेः लक्ष्यं निर्धारितम्। श्रीशाहः गुजरातस्य सनादर-क्षेत्रे बनास-डेयरी इत्यस्य बायो-सीएनजी, एवं उर्वरक संयन्त्रस्य उद्घाटनं कृतवान्। असौ बनास-डेयरी इत्यस्य अत्याधुनिक शताधिक-पञ्चाशत् टी.पी.एस. दुग्ध-चूर्ण, शिशु-आहार संयन्त्रस्य भूमिपूजन-अनन्तरम् एकां जनसभां सम्बोधितवान्। गृहमन्त्री बनास-डेयरी-इत्यत्र सहकारिता-मन्त्रालयस्य संसदीय परामर्शदात्री समित्याः तृतीय-उपवेशनस्य अध्यक्षताम् अपि कृतवान्।

परीक्षा पे चर्चा इत्यस्य नवम-संस्करणात् प्राक् माईगाँव पोर्टल-इत्यत्र एका राष्ट्रव्यापी प्रतियोगिता प्रचलति प्रतिभागिनः ११ जनवरीपर्यन्तं भागं ग्रहीतुं शक्नुवन्ति

माईगाँव पोर्टल-इत्यत्र एका राष्ट्रव्यापी प्रतियोगिता प्रचलति। एषा साक्षात्प्रणालिका आधारित बहुविकल्पीय प्रश्नाधारित प्रतियोगिता वर्तते। एषा प्रतियोगिता आगामि वर्षे जनवरी एकादश दिनांकं यावत् प्रचलिष्यति। कक्षा षष्ठीतः द्वादश-पर्यन्तं सर्वे छात्राः, शिक्षकाः, अभिभावकाश्च अस्यां प्रतियोगितायां भागं गृहीतुं शक्नुवन्ति। एतस्यां गतिविध्यां सफलैः पञ्जीकृत प्रतिभागिभ्यः माईगाँव-पोर्टल-पक्षतः सहभागिता-प्रमाण-पत्रं प्रदास्यते। परीक्षा पे चर्चा आगामि वर्षे जनवरी मासे आयोजयिष्यति। अत्र देशस्य विदेशस्य च छात्राः, अभिभावकाः, शिक्षकाश्च प्रधानमन्त्रिणा साकं वार्तालापं करिष्यन्ति।

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदिनः विशिष्टः पारस्परिक सम्भाषणाधारित कार्यक्रमः परीक्षा पे चर्चा इत्यस्य नवम-संस्करणात् प्राक्

अग्निशामकसेवायां महिलाः समाविष्टाः भविष्यन्ति, गृहरक्षकाणान नियुक्तिः च शीघ्रमेव आरभ्यते- मुख्यमंत्री सुख्युः

जलस्रोतसां जलनिकायानां च पुनर्स्थापनं कृतम् अस्ति, यत् अत्यन्तं प्रशंसनीयम् अस्ति। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः महिलासशक्तिकरणाय विशेषप्राथमिकता ददाति। व्यवस्थितपरिवर्तनस्य उद्देश्यं कृत्वा सर्वकारः सकारात्मकपरिवर्तनं आनयति। सः अवदत् यत् अग्निशामकविभागे महिलाः अपि समाविष्टाः भविष्यन्ति, नियुक्तिनियमेषु च आवश्यकानि परिवर्तनानि भविष्यन्ति। राज्ये शीघ्रमेव गृहरक्षकनियुक्तिः अपि आरभ्यते।

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ पद्मनाभः शिमला। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुख्युः हिमाचलप्रदेशस्य गृहरक्षक- नागरिकरक्षयाः ६३ तमस्य स्थापनादिवसस्य निमित्तं शनिवासरे शिमलानगरस्य सरधीणे आयोजितस्य राज्यस्तरीयस्य समारोहस्य अध्यक्षतां कृतवान्। राज्यस्य गृहरक्षकस्य, नागरिकरक्षा- अग्निसेवायाः, राज्यस्य आपदाप्रतिक्रियाबलस्य च कर्मचारिणाम् अभिनन्दनं कुर्वन् मुख्यमंत्री अवदत् यत् विभागस्य कर्मचारिणां राज्यस्य सुरक्षायां विकासे च महत्त्वपूर्णं योगदानं वर्तते। सः अवदत् यत् गृहरक्षक-अग्निशामकसेवा वर्षे पूर्णं ७०८ अन्वेषण- उद्धारकार्यक्रमाः सफलतया कृतवन्तः।

४४८ प्राणाः रक्षिताः

एतेषु कार्येषु ४४८ जनानां प्राणाः रक्षिताः। एतत् विभागस्य कार्यक्षमतायाः परिणामः अस्ति। विभागस्य व्यावसायिकतायाः कार्यक्षमतायाः च कारणेन द्विसहस्रकोटिरूप्यकाणां सम्पत्तिः क्षतिं न प्राप्नोति। गृहरक्षकविभागेन १०३५ स्थानेषु

गृहरक्षक- नागरिकरक्षाविभागस्य सुदृढीकरणाय निरन्तरं प्रयतते- सुख्युः

मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः गृहरक्षक-नागरिकरक्षाविभागस्य सुदृढीकरणाय निरन्तरं प्रयतते। वर्तमानसर्वकारस्य कार्यकाले अग्निशामकविभागे चत्वारि नवीनाः अग्निशामक-एककाः स्थापिताः सन्ति, यत्र देहा, उबादेशः, नेरवा, इन्दौरा च सन्ति अस्मिन् वर्षे २७ अग्निशामकवाहनानि क्रीताणि, एतेषां एकक-समूहानां कृते १५० पदानि स्वीकृतानि च। सः अवदत् यत् अग्निशामन- आधुनिकीकरणयोजनायाः अन्तर्गतं ₹५५ कोटिरूप्यकाणां प्रावधानं कृतम् अस्ति। एसडीआरएफ- सञ्चालनक्षमतां वर्धयितुं ₹६ कोटिरूप्यकाणां उन्नतसाधनानाम् क्रयणं कृतम् अस्ति, यत्र वायुसर्वेक्षणं, अन्वेषणं, आपदाप्रवणक्षेत्राणां निरीक्षणं च कर्तुं ड्रोन्-यन्त्रानि सन्ति, येन प्रतिक्रियासज्जतायां प्रतिक्रियाप्रयत्नासु च परिष्कारः भवति।

Chamba News - चम्बायां ग्रामे

विवाहोत्सवे अकस्मात् मृत्तिकागृहस्य

छदि पतिता, सामाजिकमाध्यमेषु चलित्रं प्रसृतम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- चम्बा। हिमाचलप्रदेशस्य चम्बामण्डलस्य चुराहस्य जुझारग्रामपञ्चायतस्य शहवा ग्रामे विवाहसमारोहस्य समये मृत्तिकागृहस्य छदिः अकस्मात् पतिता। समाचारानुसारं मृत्तिकागृहस्य छदिः अकस्मात् पतनात् अनेके जनाः घातिताः। घटनास्थले प्रेक्षकाः घातितान् निजीवाहनैः तीसा- चिकित्सालयं प्रति नीतवन्तः,

यत्र ते प्राथमिकचिकित्सां प्राप्नुवन्ति। गृहस्य छदिः पतनेन आक्रोशः उत्पन्नः। विवाहस्य आनन्दः शोकरूपेण परिणतः। प्रत्यक्षदर्शिनो मते विवाहसमारोहे नृत्यं क्रियमाणम् आसीत्, मृत्तिकागृहाणां छदि बहुसंख्याकाः जनाः उपस्थिताः आसन् सहसा एकस्य मृत्तिकागृहस्य छदिः नृत्यमाणैः जनैः साकं पतिता। काष्ठमृत्तिका निर्मितस्य गृहस्य छदि अतिभारस्य कारणेन एषा घटना अभवत्। अस्यां दुर्घटनायां जनाः यदा घातिताः आसन्, तदा स्वामिनः अपि महती हानिः अभवत्।

करव्यवस्थां सरलीकर्तुं केन्द्र प्रशासनं कार्यं कुर्वन् अस्ति तथा च आयकरः सम्प्रति पुनः कठिनप्रक्रिया न भविष्यति - वित्तमन्त्री निर्मलासीतारमण

हिमसंस्कृतवार्ता: - वित्तमन्त्री निर्मलासीतारमणवर्या उक्तवती यत् करव्यवस्थां सरलीकर्तुं केन्द्र प्रशासनं कार्यं कुर्वन् अस्ति तथा च आयकरः सम्प्रति पुनः कठिनप्रक्रिया न भविष्यति इति। अद्य नव दिल्लीयां स्वायत्त पत्रकारिता संस्थायाः शिखरसम्मेलनं सम्बोधितवती सा अवदत् यत् नागरिकाणां उत्थानाय आयकरस्य कर प्रणालीं पारदर्शितां सरलां च कर्तुं आवश्यकता अस्ति। सा अवदत् यत् विगतवर्षद्वये प्रशासनं निरन्तरं सीमाशुल्कं न्यूनीकरोति तथा च सीमाशुल्कं सरलं अधिकं पारदर्शीं च कर्तुं प्रयासरतो वर्तते।

निरस्त-बाधित-वैमानिक-सेवासु लम्बित-देय-राशेः प्रक्रिया अद्य रात्रौ अष्ट-वादनं यावत् प्रपूरयिष्यति - नागरिक-उड्डयन-मन्त्रालयः

हिमसंस्कृतवार्ता: - नागरिक-उड्डयन-मन्त्रालयेन इंडिगो विमानस्य यात्रिभ्यः लम्बित-देय राशिः, विलम्बेन विना सद्यः प्रदानार्थं निर्देशः प्रसारितः। मन्त्रालयेन प्रोक्तं यत् सर्वसु निरस्त-बाधित-वैमानिक-सेवासु लम्बित-देय-राशेः प्रक्रिया रात्रौ अष्ट-वादनं यावत् प्रपूरयिष्यति, वैमानिक-सेवाः निर्दिष्टाः यत् तेभ्यः यात्रिभ्यः पुनर्निर्धारण-शुल्कं न गृहीतं, येभ्यः यात्रासेवा, विमान-निरस्तीकरणात् प्रभाविता। एतादृशी स्थितिः तावत् पर्यन्तं प्रभावि-भविष्यति यावत् पर्यन्तं स्थितिः सामान्या न भविष्यति। अस्य उद्देश्यं विपणिषु मूल्य निर्धारणं, अनुशासन-सन्धारणं एव वर्तते। सममेव वरिष्ठ नागरिकाणां छात्राणां रुग्णानां च उत्पीडनम् अपाकरणं वर्तते।

सर्वोच्चन्यायालयस्य परामर्शः न्यायिक प्रक्रियायां आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस - एआई इत्यस्य प्रयोगस्य प्रकरणे न्यायाधीशाः अत्यधिक सतर्कतां परिपालयन्ति

सर्वोच्चन्यायालयेन आक्षासनं प्रदत्तं यत् न्यायिक प्रक्रियायां आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस -एआई इत्यस्य प्रयोगस्य प्रकरणे न्यायाधीशाः अत्यधिक सतर्कतां परिपालयन्ति। न्यायालयेन प्रतिपादितं यत् एतादृशाः प्रविध्याः न्यायिक प्रक्रियायां बाधकाः न भविष्यन्ति। मुख्य-न्यायाधीशस्य सुर्यकान्तस्य, न्यायमूर्तिः जॉयमाल्याः बागची वर्यस्य अध्यक्षता युतायां न्यायिक-प्रणाल्यां विषयोऽयं विचाराधीनः आसीत्।

Himachal Pride - हिमाचलेन प्राप्तः प्रथमः 'जनप्रथमसमायोजनपुरस्कारः'

Fourlane CNG Service - कीरतपुर- मनाली चतुष्पंक्तिराजमार्गे बलोहात् सिस्सुपर्यन्तं प्रति चत्वारिंशत् किलोमीटरान्तराले सीएनजी- सुविधा उपलब्धा भविष्यति

कार्यालयभ्रमणस्य आवश्यकता नास्ति तथा च जनाः स्वपञ्जीकरणं सुलभतया सम्पन्नं कर्तुं शक्नुवन्ति। ग्रामीणक्षेत्रेषु सर्वकारीययोजनानां कार्यक्रमाणां च वितरणार्थं १,२२६ नूतनानि लोकमित्रकेन्द्राणि स्थापितानि, येन हिमसेवाद्वारस्य लाभाः तेषां द्वारस्य समीपं गताः।

"हिमसेवा ई-जिला पोर्टल" अधुना एकस्मिन् मञ्चे ४४९ सेवाः प्रददाति। विगतत्रिषु वर्षेषु राज्यसर्वकारेण अस्मिन् पटले २३३ नूतनाः सेवाः योजिताः। अङ्गीयसमायोजनेन जनाः स्वस्य अङ्गीय- अभिलेखान् सुरक्षिततया प्राप्तुं शक्नुवन्ति। सूचनाप्रौद्योगिक्याः शासनविभागेन "हिमपरिवारः" "हिम एक्सेसकाईस" च समाविष्टाः ५१ सेवाः डिजिटलीकृताः, येषां कृते राज्ये इलेक्ट्रॉनिक्स- सूचनाप्रौद्योगिकीमन्त्रालयात् "जनप्रथमं एकीकरणपुरस्कारः" ("पीपल फर्स्ट इटीग्रेसन अवॉर्ड") इति प्राप्तवान्।

०-५ वर्षाणि यावत् आयुषः बालकानां आधारनामाङ्कने हिमाचलं सर्वोत्तमराज्यत्वेन अपि मान्यतां प्राप्तम्। "मुख्यमन्त्री- सेवासंकल्प- सहायतारेखा" नवीनतायाः डिजिटलपरिवर्तनस्य च राष्ट्रियपुरस्कारं प्राप्तवती। सूचनाप्रौद्योगिक्याः आधारभूतसंरचनायाः सुदृढीकरणाय राज्यसर्वकारः वाकनाघाटनगरे प्रस्तावितं साइबरनगरं, काङ्गडा- शिमलानगरे च आईटी-पार्क विकसितं कुर्वन् अस्ति, यत् विवरण-भण्डारण-एआई, प्रौद्योगिक्याः च सम्बद्धानां कम्पनीनां आकर्षणं करिष्यति, येन युवानां कृते जीविकायाः अवसराः वर्धन्ते। पीडीएस-लाभार्थीनां कृते मुखप्रमाणीकरणम् इत्यादीनां प्रौद्योगिकीनां पारदर्शिता सुदृढा अभवत्। कृषिक्षेत्रे, आपदाप्रबन्धने, स्वास्थ्यसेवायां च ड्रोन-इत्यस्य उपयोगः प्रवर्तते। ड्रोन टैक्सीसेवाप्रवर्तनार्थं समर्पितानि ड्रोन-स्थानकानि च स्थापयितुं कार्यं प्रचलति। हिमाचलस्य प्रथमः डिजिटलपुस्तकालयः, आरएफआईडी, टचस्क्रीन प्रणालीभिः सुसज्जितः, बिलासपुरे स्थापितः अस्ति। मुख्यमन्त्रिणः अध्यक्षतायां अङ्गीयशासनपरिषदः अपि सङ्घटनं कृतम् अस्ति, यत्र IIT, ISB, उद्योगस्य च विशेषज्ञाः सन्ति। युनां नवीनतायाः प्रवर्धनार्थं २२ कोटिरूप्यकाणां नवीनताकोषः अपि स्थापितः अस्ति। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् विगतत्रिषु वर्षेषु एताः उपलब्धयः राज्यस्य प्रगतेः, विकासस्य, समृद्धेः च विषये सर्वकारस्य समर्पितस्य व्यावहारिकस्य च दृष्टिकोणस्य प्रमाणम् अस्ति।

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. पद्मनाभः, मण्डी। कीरतपुर-मनाली-चतुष्पंक्तिराजमार्गे बलोहात् आरभ्य सिस्सुपर्यन्तं प्रायः चत्वारिंशत् किलोमीटरान्तराले सीएनजी-पूर्तिसुविधा भविष्यति। एषः उपक्रमः हिमाचलप्रदेशम् आगच्छन्तां पर्यटकानां, विशेषतः दिल्ली-चण्डीगढप्रदेशाभ्यां आगच्छन्तां सीएनजी-वाहनस्वामिनां कृते अत्यन्तं उपशमकरः भवति। मनाल्याः तदूर्ती-प्रदेशेषु वर्धमान-वाहनसङ्ख्या तथा च प्रदूषणसमस्या इत्येतयोः दृष्ट्या एषा परियोजना अत्यन्तं महत्वपूर्णा मन्यते। भारतसर्वकारेण अधिकृता "गैसोनेट" इति कम्पनी प्रदेशे सीएनजी-जालं शीघ्रेण विस्तारयति। अनया कम्पन्या द्वादश नूतनानि सीएनजी-केन्द्राणि स्थापयितुं निर्णीतम्। तेषु कतिपयानि कीरतपुर- मनाली- चतुष्पंक्तिराजमार्गे, मण्डी- पठानकोट- राजमार्गस्य च महत्वपूर्णस्थानेषु भविष्यन्ति। बलोह- समलेहसेतोः धनोट (सुन्दरनगर-उपमार्गः), धनोटतः मलौरी-कन्दरा पर्यन्तम् (मण्डी-उपमार्गः), सौली-खड्डुतः पण्डोह- मध्यप्रदेशपर्यन्तं सीएनजी-केन्द्राणि स्थापयिष्यन्ति। अतिरिक्ततया नेरचौकात् जाहूपर्यन्तं (मण्डी- हमीरपुर- राजमार्गः), मण्डीतः ऐहजुपर्यन्तं (मण्डी- पठानकोट-राजमार्गः), पुंघात् धनोटपर्यन्तं (पूर्व-एनएच-२१ मार्गः), बगलातः मण्डीनगरपर्यन्तं, डडौरात् नागचलाबद्धम् (पूर्व-एनएच-२१ मार्गः), भुन्तरतः मणिकर्णपर्यन्तम्, भुन्तरतः कुल्लूपर्यन्तम् (पूर्व-एनएच-२१ मार्गः) च सीएनजी-सुविधा प्रदातुं परियोजना प्रवर्तते। कुल्लू-मनाली-नवमार्गः, मनाली-सिस्सुपर्यन्तम्, अटल-कन्दरायाः समीपे (मण्डी-लेह-राजमार्गः) अपि एषा सुविधा प्रदातुम् प्रस्तावितम्। एतेषु चतुर्षु जनपदेषु सीएनजी-केन्द्राणां स्थापनेन हिमाचलप्रदेशे सीएनजी-वाहनानां उपयोगः वर्धयिष्यते। मनाली-कुल्लू-लाहौल-स्पीति प्रदेशेषु सीएनजी-उपलब्धतया स्वच्छ-ईंधन-वाहनानाम् अभिवृद्धिः भविष्यति। वर्धमान-पर्यटक-वाहनैः जन्ममानं वायुप्रदूषणम् अपि न्यूनीकर्तुं साहाय्यं करिष्यति। पर्यावरणसंवेदनशील-प्रदेशेषु प्रदूषण-नियन्त्रणाय एषा परियोजना लाभदायिनी भविष्यति। दीर्घमार्गेषु सीएनजी-उपलब्धतया पर्यटकानां स्थानीयजनानां च निर्बाधयात्रा-सुविधा सुलभा भविष्यति। आकस्मिकपरिस्थितिषु ईंधनाभावः न्यूनः भविष्यति। दीर्घमार्ग-व्यावसायिक-वाहनानामपि स्वच्छ-ईंधन-विकल्पः उपलब्धः भविष्यति। द्वादशस्थलेषु सीएनजी-पम्प-स्थापनप्रक्रिया प्रवर्तते, तदीयम् आवेदनम् आमन्त्रितम् अस्ति। वर्तमान-विक्रेतारः अपि भूमिः उपलब्धा चेत् सीएनजी-सुविधां प्राप्तुं शक्नुवन्ति। -अलखतिवारी, उपप्रबन्धकः, परियोजना-लीड, गैसोनेट

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः शिक्षायां सुशासनस्य प्रवर्धनं, डिजिटायजेशनं च राज्यसर्वकारस्य सर्वोच्चप्राथमिकतासु कृतवान्। सः हिमाचलप्रदेशं उदयमानं 'आईटी हब' इति स्थापनस्य लक्ष्यं निर्धारितवान् अस्ति तथा च व्यवस्थापरिवर्तनस्य भागरूपेण राज्ये अनेकाः प्रौद्योगिकी-आधारित-परिष्काराः कार्यान्विताः सन्ति। मुख्यमन्त्री अवदत् यत् विभागीयप्रक्रियाणां सेवानां च अङ्गीकरणेन कार्यक्षमतायां, पारदर्शितायां, नागरिकसुविधायां च महती उन्नतिः अभवत्। ई-कार्यालयप्रणाल्याः डिजिटल-सञ्चिका-आन्दोलनस्य, कार्यप्रवाह-स्वचालनस्य, अभिलेख-प्रबन्धनस्य च माध्यमेन प्रशासनं कर्गदरहिततायाः प्रति महत्वपूर्णतया परिवर्तनं कृतम् अस्ति सम्प्रति राज्ये ६३२ कार्यालयाः ई-कार्यालयस्य माध्यमेन कार्यं कुर्वन्ति, येषु हिमाचलप्रदेशसचिवालयस्य १०८ शाखाः, ९८ निदेशालयाः, ५९ उपविभागीय-दण्डाधिकारी-कार्यालयाः, ८८ खण्डविकास-पदाधिकारि-कार्यालयाः, सर्वे उपायुक्ताः पुलिसाधीक्षक-कार्यालयाः अन्ये २५४ क्षेत्रकार्यालयाः च सन्ति। स्थायीहिमाचली, विधि-उत्तराधिकारी प्रमाणपत्रं, भूमिस्वामित्वप्रमाणपत्रम्, आर्थिकदृष्ट्या दुर्बलः अनुभागः, आयः बीपीएलप्रमाणपत्रं, उपयोगिताबिलप्रदानं, कन्या अस्ति अनमोलयोजना च इत्यादयः बहवः सेवाः अधुना डिजिटलरूपेण उपलब्धन्ते "माय डीडू" तथा सरल "जामाबन्दी" इत्यादिभिः नवीनमांड्यूलैः सम्पत्तिपञ्जीकरणं पटवारकार्यं च डिजिटाइज् कृतम्, येन नित्यं

वर्धमानस्य यात्रिकाणां सम्वर्धनस्य प्रतिक्रियारूपेण रेलविभागः ८९ विशेषरेलयानानां घोषणां कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता। रेलवे आगामिदिनत्रयपर्यन्तं विभिन्नविभागेषु ८९ विशेषरेलयानानि चालयिष्यति। शिशिरऋतौ व्यापकविमानस्य रहीकरणस्य, यात्रिकाणां सम्वर्धनस्य च प्रतिक्रियारूपेण विशेषरेलयानानि घोषितानि सन्ति। केन्द्रीयरेलमार्गे पुणेतः बेङ्गलूरुपर्यन्तं, पुणेतः दिल्लीपर्यन्तं, मुम्बईतः दिल्लीपर्यन्तं च इत्यादिषु विविधमार्गेषु १४ विशेषरेलयानानां घोषणा कृता अस्ति। पश्चिमरेलमार्गे भिवानीतः मुम्बईतः, मुम्बईतः शकुरबस्तीपर्यन्तं च अनेकमार्गेषु सप्त विशेषरेलयानानि प्रचलन्ति। इदानीं दक्षिणमध्यरेलमार्गेण चेरलापल्लीतः शालीमारपर्यन्तं, सिकन्दराबादतः चेन्नै एम्मोर्पर्यन्तं, हैदराबादतः मुम्बईपर्यन्तं च त्रीणि विशेषानि रेलयानानि प्रचलन्ति।

सम्भूय करिष्यामः- आदर्शसंस्कृतकार्यम्- प्रो. वाई. एस. रमेशवर्याः

हिमसंस्कृतवार्ताः- जगदीश डाभी। संस्कृतस्य कर्तव्यनिष्ठानां विदुषां सरलसंस्कृतप्रशिक्षणकार्यक्रमस्य धौरेयाणां, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य च जयपुरपरिसरस्य पूर्वनिदेशकानां प्रो. वाई. एस. रमेशवर्याणां सेवानिवृत्तिसम्माने आयोजितं सद्यस्कभूतं सौप्रस्थानिकं सम्मेलनम् अत्यन्तं सौहार्दपूर्णं शास्त्रीयगरिष्णि सांस्कृतिकवातावरणे सफलतापूर्वकं सम्पन्नमभूत्। कार्यक्रमस्य शुभारम्भः शोधच्छात्रया शालिन्या कृतेन वैदिकेन मङ्गलाचरणेन तथा शोधच्छात्रया राधया लौकिकेन मङ्गलाचरणेन चाभवत्। ततः परं प्रास्ताविकं स्वागतभाषणञ्च डॉ. मनीषजगुरानवर्येण (सहायकाचार्येण के. स. वि.) शिष्यैः प्रशिक्ष्यैश्च सम्मानकार्यक्रमस्य विषयेऽबोधयत्। राष्ट्रपतिपुरस्कारसम्मानितः डॉ. टी. गणेशपण्डितोऽवदत् यत् आचार्यवर्यस्य व्यक्तित्वं सर्वतोऽनुकरणीयमस्ति। केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलसचिवस्य प्रो. मुरलीकृष्णवर्यस्य विशेषानुग्रहाभाषेयं सर्वेऽप्राप्नुवन्। रविन्द्रः, डॉ. दीपकभारद्वाजः (युवतरङ्गसंस्कृतनाट्यदलम्), डॉ. नितिनाचार्यः, डॉ. प्रमोदबुटेलियाजी, डॉ. अभिषेकशर्मा, डॉ. घनश्यामहरदेनिया, डॉ. महेशपारीकः, मधुसूदनः (संस्कृतभारती),

शालिनीसिंहः, डॉ. यागेशपाण्डेय इति प्रभृतयोऽनेके शोधार्थिनः शिक्षकाः विद्यार्थिनश्च गुरुभिस्सह यापितानां प्रेरणास्पदानां क्षणानां स्मारकं स्वानुभवम् अवाचन् तथा गुरुवर्याणां जीवनं प्रेरणास्पदम् इति अब्रुवन्। अध्यक्षीयभाषणे प्रो. वाई. एस. रमेशवर्याः तत्सौप्रस्थानिकं विशिष्टं कर्तुं सर्वेभ्यः धन्यवादं कथयमानाः संस्कृतमयं भारतं रचयितुं सङ्कल्पम् प्रकटिवन्तः तथा दिवादिवादिनां संस्कृतकार्यं कर्तुं आह्वानकुर्वन्। कार्यक्रमस्य समापने अङ्कितकुमारशर्मा सर्वैः वक्तृभिः सह कार्यक्रमे प्रत्यक्षप्रत्यक्षसहयोगिभ्यः धन्यवादज्ञापनमकुर्वन्। आयोजनसमितिसदस्यान् डॉ. नरेशसिंहं, डॉ. अभिनवं, कृष्णकान्तं प्रौद्योगिकीसहयोगिनश्च सर्वान् प्रति कार्त्तव्यभावम् प्राकाशयत्। कार्यक्रमस्य सञ्चालनं सुरभारतीसमुपासको दीपकवात्स्यो राधाकान्त-शाण्डिल्यश्चाकरोत्। कार्यक्रमस्य प्रसारणं "सुरभारतीसमुपासकाः", "सरलसंस्कृतशिक्षणम्" इत्यत्र चाभवत्। समाचारपत्रेषु प्रकाशने नरेन्द्रदौतोलियामहोदयेन कृतम्। अस्मिन्नेव दिवसे धर्मपत्नीभिः सह प्रो. रमेशवर्यैः गोशालाया गोपालकानां सम्माननम् अकरोत्। आसमाप्तं यावत् कार्यक्रमे विभिन्नराज्येभ्यः सम्पत्काः शिक्षकगणाः शोधार्थिनां विद्यार्थिनां विद्वज्जनाश्च सद्यस्कमाध्यमेन समुपस्थिता आसन्।

उरीप्रान्ते अन्तर्भेदिनाम् अवरोधनसमये मम पिता दिवं गतः। अतः मम परिवारः बङ्गलूरु-नगरं प्रत्यागतः। मया लण्डन्-नगरं स्थितायां 'ब्लूस्- बरी- रायल- अकाडमी- आफ- ड्रामटिक-आर्ट्स्' संस्थायां स्नातक-पदवी प्राप्ता। तत्रैव मम अभिनये आसक्तिः उद्भूता। तत्र केवलं पाश्चात्यदेशानाम् अभिनय-पद्धतिषु न, अपि तु अस्माकं सम्प्रदायेषु अस्मितायां च नैपुण्यं प्राप्तुं मया बङ्गलूरु-नगरं रङ्गमञ्च-कलायामपि प्रशिक्षणं स्वीकृतम्। मम भरतनाट्ये प्रवेशः अस्ति। 'कान्तारा-प्रथमम्' इति चलच्चित्रे साहाय्यम् जातम्। चलने वा सम्भाषणे वा पात्रस्य औचित्य-प्रदर्शनं कथं करणीयम् इति मया नृत्यकलातः एव ज्ञातम्। विद्याभ्यासस्य अनन्तरं मया प्रतिरूपिणी-रूपेण कार्यं कृतम्। तदैव प्रथम-चलच्चित्रस्य 'बीरबल-ट्रिलोजी' इत्यस्य अवसरः प्राप्तः। ततः परं 'सप्तसागर-चलच्चित्रस्य' कृते नायिकापात्रार्थं परीक्षणं प्रचलितं इति मया ज्ञातम्। अतः मया साक्षात् निदेशक- हेमन्तरावाय नायिका-अवसरं दातुम् एकः सन्देशः प्रेषितः। वस्तुतः एवं याचनम् अवृत्तिपरम् इति मन्यते। अत एव 'किमर्थं मया एवं कृतम्' इति पश्चात् मम मनसि विचारः आगतः। तदा मम मात्रा उक्तम्- "तव पिता सैनिकः आसीत्। सः कदापि 'अपरे कदा अवसरं यच्छन्ति' इति तेन न प्रतीक्षितम्। सः स्वयं मार्गं सृष्ट्वा स्व-शक्ति-सामर्थ्यं प्रदर्शितवान् अभूत्। त्वया कृतमपि तदेव" इति तथा अहं समाहिता। तदैव धैर्यं मम रक्ते एव अस्ति इति मया अनुभूतम्। तदाप्रभृति 'अवसरानाम् आगमनं न मुख्यम्, अपि तु तेषां सदुपयोगः एव प्रधानः' इति मया अवगतम्। अतः पात्रस्य कृते सुखास्थितिं त्यक्त्वा यत्किमपि कष्टं सोढुं सिद्धा अस्मि। 'कान्तारा' चलच्चित्रे कनकावती-पात्रार्थं मया खड्गयुद्धे, अश्वारोहणे, दक्षिण-कन्नड-भाषाशैल्यां च प्रशिक्षणं स्वीकृतम्। नटिनी-रूपेण इदं मम दायित्वम् इति अहं मन्ये। यदा पिता दिवं गतः, तदा मम वयः एकादश-वर्षाणि आसीत्। तदानीं पितुः सेवायाः महत्त्वं न ज्ञातम् आसीत्। नटिनी भूत्वा, युद्ध-पृष्ठभूमौ निर्मित-चलच्चित्राणां द्वारेण सैनिकानां महत्त्वं सम्यक् अवगतम्। मम माता सुभाषिणी वसन्तः, पितुः मरणस्य त्रिवर्षानन्तरमेव 'वीररत्न' इति स्वयंसेवी-संस्थाम् आरभ्य वीरमरणं प्राप्तवतां सैनिकानां परिवारेभ्यः साहाय्यं करोति। दुःखं तीर्त्वा अन्येषां विषये चिन्तयितुम् अत्यधिकं धैर्यम् आवश्यकम्। सा एव मम स्फूर्तिः। इतः अपि उत्तम-पात्राणि करणीयानि। मातुः साहाय्यार्थं समग्र-देशे सेवाः विस्तारणीयाः। एतानि एव मम लक्ष्याणि।

हिमसंस्कृतवार्ता - लेखनम्- के. मुकुन्दा, बङ्गलूरु। -भाषान्तरः- ईदर-धीरजः

हिमसंस्कृतवार्ताः, ईदरधीरजः, हैदराबादः

वार्ता-संवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये। आदौ एकम् आश्चर्यकरं वृत्तं श्रुतं मया। अस्माभिः प्रायः चिन्तितं यत् मधुर-भोजनस्य न्यूनीकरणेन तस्य इच्छा अपि शाम्यति। किन्तु नवीनेन अनुसन्धानेन एषः परामर्शः खण्डितः। "मिष्टान्न-त्यागः खादितुम्-इच्छां न न्यूनीकरोति" इति वैज्ञानिकैः प्रतिपादितम्।

काव्या- सत्यम्। "त्यागेन मिष्टान्न-चिखादिषुः न न्यूनीक्रियते" इति मया अपि अवगतम्। इदानीं चिकित्सा-जगतः अन्यत् वृत्तं पठितं मया। वैज्ञानिकैः अतिसूक्ष्म-लोह-कणाः उपयुक्ताः। तैः कर्क-रोगस्य दृष्ट-कोशिकाः तु नाशिताः, किन्तु स्वस्थ-अङ्गानां रक्षणं कृतम्।

नन्दिनी- एतत् तु आशाजनकं वृत्तम्। परन्तु मया अन्यत् एकं चिन्ताजनकं तथ्यं दृष्टम्। पूर्वं यत् मिष्टान्न-विषये कथितं, तत्र इदं योजनीयम्। यैः जनैः शर्करा-स्थाने "कृत्रिम-मधुरं" भक्षितं, तेषां यकृत-रोगस्य सम्भावना वर्धिता। शोधकर्तृभिः ज्ञातं यत् एतादृश-पदार्थेन रक्त-विकारः अपि जनितः।

काव्या- भयावहं खलु तत्। इदानीं मया अन्तरिक्ष-सम्बन्धि आश्चर्यं ज्ञातम्। पृथिव्यां विद्यमानाः केचन अति-शक्तिशालिनः सूक्ष्म-जीवाः दृष्टाः। वैज्ञानिकैः अनुमितं यत् एतेषां साहाय्येन मङ्गल-ग्रहे मनुष्य-वासः सम्भवः भविष्यति। एतैः जीवैः तत्र प्राणवायुः दातुं शक्यते इति मतम्।

नन्दिनी- अहो! एतत् श्रुत्वा महान् सन्तोषः जातः। अद्य अस्माभिः विविधाः विषयाः चर्चिताः। अधुना कार्यक्रमस्य समापन-कालः आगतः। श्वः पुनः नूतन-वार्ताभिः सह आगमिष्यामः। तावत् शुभम् अस्तु।

काव्या- बाढम्। नमो नमः।

अहं रुक्मिणी-वसन्तः

अहं रुक्मिणी-वसन्तः। मम नगरं बङ्गलूरुः। मम पित्रा वसन्त-वेणुगोपालेन सेनायां सेनाधिकारि-रूपेण कार्यं कृतम्। तेन कारणेन विविध-राज्येषु स्थितेषु सैनिक-विद्यालयेषु मम प्राथमिक-विद्याभ्यासः जातः। सप्तोत्तरद्विसहस्रतमे वर्षे जम्मू-काश्मीरराज्यस्य